

Čís. 7997.

Obmyslnost zmocněnce jest obmyslností zmocnítele.

Dal-li zákazník zasílateli příkaz, by veškeré zásilky pro něho určené byly vypraveny na určitou zasílatelskou firmu, jde pouze o opatření týkající se dopravy zboží, nelze však v tom spatřovati zmocnění, by zasílatel převzal pro zákazníka také zboží neobjednané.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1928, Rv I 1603/27.)

Žalující firma dodala žalovanému vagon pomerančů, jež žalovaná nepřijala, ježto prý nebyl objednán. Žaloba o zaplacení kupní ceny byla zamítnuta soudy všech tří stolic. Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Odvolací soud posoudil věc po právní stránce úplně správně. Zjistil-li, že žalovaná neobjednala sporný vagon pomerančů, nebyla ovšem povinna je převzít. Nesejde na tom, že dovolatelka nemohla věděti, zda žalovaná objednala zboží čili nic, stačí, že to věděti musel Jaroslav K., pokud se týče Josef K., neboť žalobkyně sama připouští, že tento jest jejím obchodním zástupcem, jenž také uzavřel sporný obchod se žalovanou. Obmyslnost zmocněnce jest však na újmu zmocniteli. (Krainz-Ehrenzweig § 113). Jak soudy nižších stolic mají za dokázáno, ohlásila žalovaná ihned zástupci žalující strany, že druhý vagon nepřeveze, když se dozvěděla, že byly na ni odeslány dva vagony zboží. Z okolnosti, že žalovaná dala zasílateli Tulliu A-ovi generální příkaz, aby veškeré zásilky pro ni určené expedovány byly na speditérskou firmu P. a spol., nelze usouditi, že žalovaná převzala také neobjednaný vagon zboží, neboť, jak již odvolací soud správně vystihl, lze v tom spatřovati pouze opatření týkající se způsobu dopravy, nelze však v tom spatřovati zmocnění, by zasílatel převzal pro ni zboží neobjednané. Vždyť žalobní návrh se zakládá právě na okolnosti, že žalovaná zboží nepřevzala, jinak by přece dovolatelka nebyla oprávněna dáti zboží prodati podle čl. 343 obch. zák.

Čís. 7998.

Nařízení bývalého ministerstva orby ve Vídni ze dne 6. února 1905, čís. 3834/275 nelze považovati za zákon ve smyslu § 1311 obč. zák. Bylo-li však doručeno těžarstvu, stalo se závazným předpisem ve smyslu § 1 písm. c) zákona ze dne 21. července 1871, čís. 77 ř. zák. Nedbalo-li těžarstvo zákazu vysloveného v tomto výnosu a poškodilo-li dolováním pozemek, dopustilo se hrubé nedbalosti (§ 1324 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 21. dubna 1928, Rv II 254/27.)

Žalobce domáhal se na žalovaném těžářstvu náhrady škody, ježto dolováním žalované zapadl žalobcův pozemek, hodící se dobře k provozování zelinářství, takže je na něm žalobce nemůže s úspěchem provozovati. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Odvolatelka uplatňuje, že procesní soud nezkoumal platnost nařízení ministerstva orby ze dne 5. února 1905, čís. 3834/275; to soud procesní nemusil učiniti, ježto otázka ta byla nepřímou vyřešena rozhodnutím nejvyššího soudu. Tam se totiž praví, že žalobci nebyla odvolacím soudem přisouzena skutečná škoda, nýbrž ušlý zisk; žalobce má však nárok na náhradu ušlého zisku m. j. jen, kdyby prokázal, že žalovaná nedbala onoho nařízení; rozhodnutí nejvyššího soudu nařizuje proto nižším soudům, by v tomto případě učinily příslušné zjištění. Tím jest nepřímou vysloven právní názor, že řečené nařízení má platnost a že nebylo zrušeno ustanovením § 364 písm. a) obč. zák.; rozsudek nejvyššího soudu nenařídil by zjištění ve smyslu nařízení, když by nařízení to vůbec nemělo platnosti. Ostatně pohybuje se nařízení v rámci § 170 hor. zák. a ježto dosud nebylo odvoláno, dlužno mu přiznati platnost.

Jednala-li odvolatelka proti ustanovení § 170 hor. zák. pokud se týče proti onomu nařízení, ručí za veškeru škodu, tedy i za ušlý zisk (§ 1311 obč. zák.). Že předchůdkyně odvolatelky obdržela řečené nařízení a že dále ani ona ani odvolatelka sama nikdy nezpravily žalobce o tom, že se dolování blíží k žalobcově majetku, bylo prvním soudem zjištěno; zjištění to nebylo napadeno odvolatelkou, jest tedy závazné i pro soud odvolací; tím se však odvolatelka prohřešila proti ustanovení §§ 170 hor. zák., pokud se týče proti zmíněnému nařízení, jichž účelem bylo, by žalobci jako vlastníku povrchu bylo umožněno, brániti se proti případnému poškození pozemku. Právem proto soud procesní měl za to, že odvolatelka jest odpovědna podle § 1311 obč. zák. za každou způsobenou škodu, tedy i za ušlý zisk.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce má dovolatelka pravdu jen, pokud tvrdí, že neručí podle § 1311 obč. zák., neboť nařízení bývalého ministerstva orby ve Vídni ze dne 6. února 1905, čís. 3834/275 nebylo uveřejněno ani v říšském ani v zemském zákoníku a již proto nelze je považovati za zákon ve smyslu řečeného §. Než jinak dovolání, uplatňující dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci, není opodstatněno. Jak nižší soudy zjistily, bylo nařízení bývalého vídeňského ministerstva orby předchůdkyni žalované doručeno 18. února 1905 a stalo se tím závazným předpisem ve smyslu § 1 písm. c) zákona ze dne 21. července 1871, čís. 77 ř. zák. o oboru působnosti horních úřadů. Jelikož žalovaná společnost neprávem popírá, že toto doručení onoho výnosu má právní účinky také pro ni, nebyla ani ona ani její předchůdkyně oprávněna zkoumati, zda tento výnos souhlasí s ustanoveními horního zákona čili nic, nýbrž obě byly bezpodmínečně povinny tomuto příkazu ihned se podrobiti a ho dbáti až na jeho odvolání (§§ 187 a 220 horního zák.).

Marně poukazuje dovolatelka k rozhodnutí bývalého správního soudu ve Vídni ze dne 18. září 1905, čís. 8703, jímž byla stížnost těžařstev, kterým výnos ministerstva orby byl doručen, odmítnuta. Dle vlastních údajů dovolatelčiných byla tato stížnost správním soudem ve Vídni odmítnuta proto, že onen výnos ministerstva orby netýká se konkrétního zákazu nebo příkazu a není tedy protizákonným rozhodnutím ve smyslu § 2 zákona ze dne 22. října 1875, čís. 36 ř. zák. z roku 1876 o zřízení správního soudu. Z tohoto rozhodnutí nelze dovozovati, že Vídeňský správní soud sporný výnos ministerstva orby zrušil anebo že vyslovil, že není závazným pro těžařstva, jímž byl doručen. Vídeňský správní soud tímto rozhodnutím jen vyslovil, že zde nebylo předpokladů pro jeho příslušnost ve smyslu § 2 uvedeného zákona. Věcnou stránkou stížnosti se správní soud tedy nezabýval, ani se svého formálního stanoviska zabývat nemohl. Zůstalo tedy přes toto rozhodnutí při skutečnosti, že předchůdkyni žalované společnosti byl doručen onen výnos ministerstva orby.

Nedbala-li žalovaná společnost, jak zjištěno nižšími soudy, zákazu v tomto pro ni závazném výnosu obsaženého a poškodila-li dolováním žalobcův pozemek, dlužno souhlasiti s právním názorem nižších soudů, že žalovaná, která musila počítati s možností, že žalobcův pozemek dolováním bude poškozen, dopustila se hrubé nedbalosti ve smyslu § 1324 obč. zák., neboť nedbala vrchnostenského příkazu a připravila vlastníka povrchu o možnost, by se bránil proti poškození pozemku a po případě se obrátil na báňský úřad, to tím více, když bezpečnost povrchového majetku je předmětem horněpolicejní ochrany a může báňskými úřady býti i vynucena, arci jen do té míry, pokud ohrožením tohoto majetku jsou zároveň dotčeny i zájmy veřejné. Z těchto důvodů nelze souhlasiti s dovolatelčíným názorem, že mezi její hrubou nedbalostí a škodou není příčinné souvislosti. Právní stanovisko, které tu hájí dovolací soud co do uvedeného výnosu ministerstva orby ve Vídni, neodporuje rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 1. října 1927 Rv II 641/26 vydanému v rozepři těchto stran o zaplacení 30.000 Kč, neboť v této rozepři dovolací soud nevycházel z předpokladu, že onen ministerský výnos byl zvlášť doručen předchůdkyni žalované společnosti. Byl-li výnos bývalého ministerstva orby ve Vídni pro žalovanou ve smyslu §§ 187 a 220 horního zákona a § 1 písm. c) zákona ze dne 21. července 1871, čís. 77 ř. z. závazným, není potřebí řešiti otázku, zdali onen výnos souhlasí s předpisy horního zákona a zdali ještě platí vzhledem k ustanovení § 364 a) obč. zák. Za tohoto stavu věci není ani potřebí řešiti otázku, zdali žalovaná při dolování dbala všech technických opatrností.

Čís. 7999.

Záznam zástavního práva přetruhuje promlčení přednostního práva převodního poplatku. Pokud napotomní vklad zaznamenaného zástavního práva způsobuje o p ě t n ě přerušeni promlčení.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1928, R I 243/28.)